

ΜΕΛΕΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ: Αντωνυμικά επίθετα

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μια ομάδα επιθέτων κλινόμενων κατά τη δεύτερη κλίση ονομάζονται αντωνυμικά, επειδή σχηματίζουν τη γενική και τη δοτική του ενικού με καταλήξεις χαρακτηριστικές της κλίσης των αντωνυμιών (γενική ενικού σε -ius και δοτική ενικού σε -i). Τα αντωνυμικά επίθετα είναι τα εξής:

alius, -a, -ud = άλλος, -η, -ο	alter, -era, -erum = άλλος, -η, -ο
nullus, -a, -um = κανένας, καμία, κανένα	ullus, -a, -um = κάποιος, -α, -ο
neuter, -tra, -trum = κανένας, καμία, κανένα από τους/τις/τα δυο	uter, -tra, -trum = ποιος, -α, -ο από τους/τις/τα δυο;
solus, -a, -um = μόνος, -η, -ο	totus, -a, -um = όλος, -η, -ο
unus, -a, -um = ένας, μια, ένα	

σημείωση 1: σύμφωνα με τη σχολική γραμματική το unus, -a, -um χαρακτηρίζεται ως αριθμητικό και τα solus, -a, -um και totus, -a, -um ως επίθετα.

σημείωση 2: στα προς εξέταση κείμενα του σχολικού εγχειριδίου συναντάμε μόνο τα αντωνυμικά επίθετα της 1ης στήλης

σημείωση 3: Κατά τον Σαββαντίδη κλητική μαρτυρείται μόνο στον ενικό αριθμό του αρσενικού γένους του solus, -a, -um.

σημείωση 4: Το ullus, -a, -um χρησιμοποιείται σε αρνητικές εκφράσεις επιθετικά. Μαζί με την άρνηση ισοδυναμεί με το nullus, a, um (π.χ. sine ullā malevolentia= nullā malevolentia). Σε αρνητικές προτάσεις η αντίστοιχη προς το ullus, -a, -um αντωνυμία με χρήση ουσιαστικού είναι η quisquam, quicquam, που μαζί με άρνηση ισοδυναμεί με το nemo, nihil (π.χ. nec quisquam aderat = nemo aderat, nec quicquam aderat = nihil aderat).

Παραθέτουμε ενδεικτικά την κλίση των αντωνυμικών επιθέτων *alius*, *neuter* και *solus*:

	ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
ονομαστική	<i>alius alia aliud</i>	<i>alii aliae alia</i>
γενική	<i>alius alius alius</i>	<i>aliorum aliarum aliorum</i>
δοτική	<i>alii alii alii</i>	<i>aliis aliis aliis</i>
αιτιατική	<i>alium aliam aliud</i>	<i>alios alias alia</i>
αφαιρετική	<i>alio aliā alio</i>	<i>aliis aliis aliis</i>
	ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
ονομαστική	<i>neuter neutra neutrum</i>	<i>neutri neutrae neutra</i>
γενική	<i>neutrius neutrius neutrius</i>	<i>neutorum neutrarum neutorum</i>
δοτική	<i>neutri neutri neutri</i>	<i>neutris neutris neutris</i>
αιτιατική	<i>neutrum neutram neutrum</i>	<i>neutros neutras neutra</i>
αφαιρετική	<i>neutro neutrā neutro</i>	<i>neutris neutris neutris</i>
	ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
ονομαστική	<i>solus sola solum</i>	<i>soli solae sola</i>
γενική	<i>solius solius solius</i>	<i>solorum solarum solorum</i>
δοτική	<i>soli soli soli</i>	<i>solis solis solis</i>
αιτιατική	<i>solum solam solum</i>	<i>solos solas sola</i>
κλητική	<i>sole (sola) (solum)</i>	<i>(soli) (solae) (sola)</i>
αφαιρετική	<i>solo solā solo</i>	<i>solis solis solis</i>